

GEDEELD VERLEDEN
GEZAMENLIJKE TOEKOMST

**Op koers naar
de toekomst**

Inhoudsopgave

Op koers naar de toekomst	3
MISSIE GEDEELD VERLEDEN, GEZAMENLIJKE TOEKOMST	3
Verdeelde stad of stad in transitie?	4
De vijf kernwaarden van Gedeeld Verleden, Gezamenlijke Toekomst	5
Onze eigen geschiedenis	6
Waar staan we nu?	11
Inclusiviteit: GVGT is een factor van betekenis in Rotterdam	11
Innovatie: GVGT vernieuwt het historisch besef in Rotterdam	13
Interconnectiviteit: GVGT als netwerk- en platformorganisatie	14
Wat willen we en waarom is GVGT daarvoor de aangewezen partij?	14
Een sterke interne organisatie	17
Een platformorganisatie	17
Nieuwe sporen ontwikkelen	17
Gezamenlijke activiteiten initiëren en uitvoeren	19
Publieksbereik	21
Tot slot	22

Herdenking 2017 (foto Stacii Samidin)

Op koers naar de toekomst

Voor u ligt het beleidsplan 2020-2024 van de stichting Gedeeld Verleden Gezamenlijke toekomst (GVGT). In deze brochure geven we een beeld van wie we zijn, wat we nu doen en wat onze plannen zijn. De afgelopen twintig jaar is er veel werk verzet. Het bestuur staat voor de uitdaging om het opgebouwde programma, netwerk en de goede naam van de stichting vast te houden en uit te bouwen. Alleen op die manier kunnen we blijvend inspelen op de toenemende maatschappelijke vraag naar kennis, gesprekken over het verleden en de toekomst van alle Rotterdammers.

Wij hopen dat u dit beleidsplan met veel plezier zult lezen en zijn benieuwd naar uw reactie.

Bestuur Gedeeld Verleden, Gezamenlijke Toekomst

Voorzitter: Carlos Gonçalves (voorzitter)

Website: <https://gvgtrotterdam.nl>

E-mail: info@gvgtrotterdam.nl

Carlos Gonçalves

MISSIE GEDEELD VERLEDEN, GEZAMENLIJKE TOEKOMST

1. Het door middel van kunst en cultuur, dialoog en educatieve activiteiten zichtbaar maken van geschiedenis en hoe onverwerkte, controversiële geschiedenissen, zoals slavernij, (post)koloniale en andere conflicten doorwerken in het heden en bijdragen tot vervreemding binnen en tussen groepen, en

2. Het faciliteren van 'gesprek', in de breedste betekenis van het woord, als leeromgeving om bij te dragen aan bewustwording en begrip, erkenning en verzoening binnen en tussen groepen.

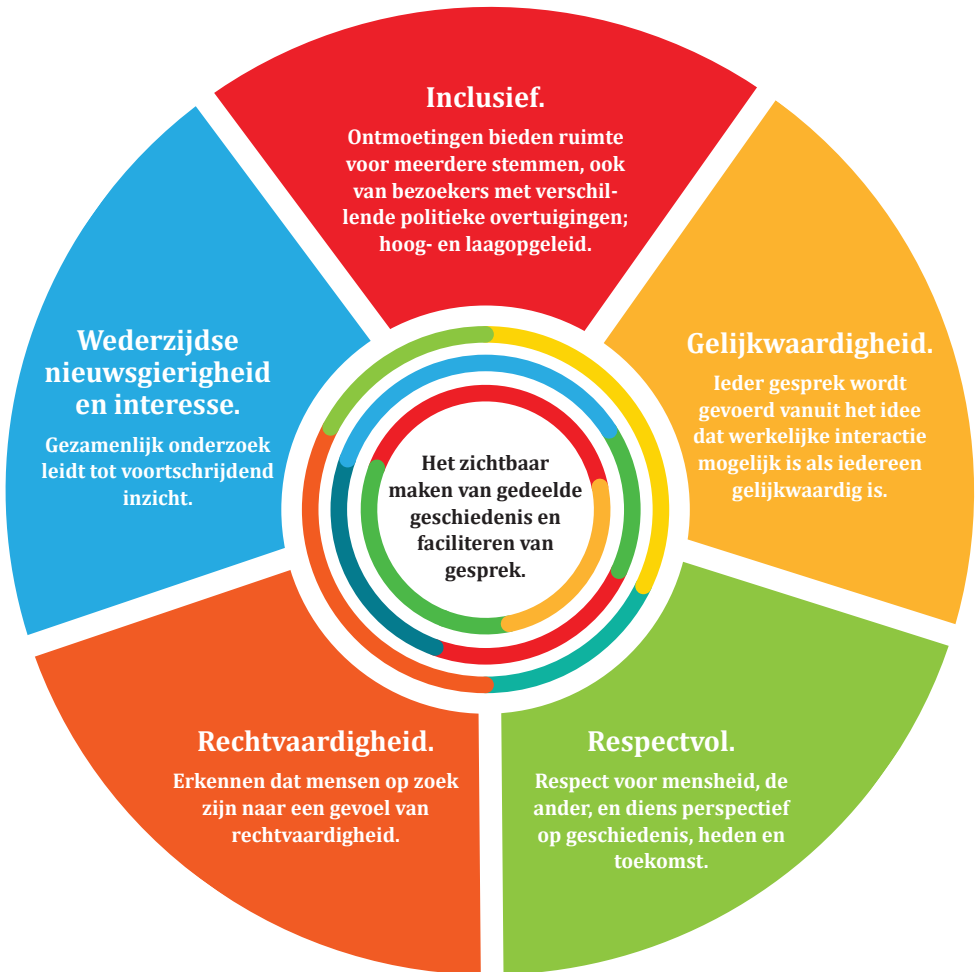
Verdeelde stad of stad in transitie?

Rotterdam is een havenstad die vroeger in dienst stond van wereldwijde koloniale- en slavenhandel, waarvan de geschiedenis niet, of maar half, is verteld. Een stad die door de verwerking van natuurlijke hulpbronnen uit andere continenten in de twintigste eeuw uitgroeide tot grootste haven van Europa. Rotterdam is en was een thuishaven van mensen uit alle continenten van de wereld. In de stadsgeschiedenis hebben de inwoners van Rotterdam allemaal een eigen verhaal over zichzelf, de groepen waar ze in verkeren en over de anderen. Maar elkaars verhalen kennen ze vaak niet goed genoeg om er vertrouwd mee te zijn. Laat staan dat er sprake is van een gemeenschappelijk gedeeld verhaal. Hoewel marketeers vinden dat de superdiversiteit van de stad iets is om trots op te zijn, wordt diversiteit in veel boardrooms van bedrijven, organisaties en huiskamers benaderd als een probleem. Diversiteit staat in deze stad voor onzekerheid. Dat is onnodig, want er is overstelpend veel kennis over diversiteit beschikbaar bij gewone Rotterdammers, bij mensen in het werkveld, op wetenschappelijke instituten en in boeken. Er is echter te weinig overdracht en uitwisseling van kennis.

Gedeeld Verleden, Gezamenlijk Toekomst (GVGT) wil daar iets aan doen. Leidend daarbij is de visie dat mensen nu eenmaal leven in een complexe wereld met grote sociaaleconomische verschillen. Ze kennen zekerheid op het gebied van de rechtsstaat, werk en een sociaal vangnet. Globalisering, klimaatveranderingen, Europa en migratie brengen grote onzekerheden met zich mee. Het willen reduceren daarvan heeft gevolgen voor hoe Rotterdammers met elkaar omgaan. GVGT denkt dat de stad er goed aan zou doen het gesprek te omarmen. De stichting wil kennisdragers en kennisvragers bij elkaar brengen en een veilige ruimte creëren waarin ontmoetingen en gesprekken kunnen plaatsvinden. GVGT voegt energie toe aan Rotterdam, energie die er wel is maar nu nog onvoldoende loskomt, of soms in onverschilligheid of boosheid loskomt. Rotterdam heeft niet af en toe een gesprek of dialoog nodig, maar permanent.

De vijf kernwaarden van Gedeeld Verleden, Gezamenlijke Toekomst

GVGT heeft de overtuiging dat die missie alleen gerealiseerd kan worden door de volgende kernwaarden uit te dragen.

Deel van het huidig (begin 2020) bestuur en vrijwilligers

Onze eigen geschiedenis

GVGT is begonnen als project van het collegeprogramma Veelkleurige Stad (1998-2002). Historisch Genootschap Roterodamum was een van de deelnemers aan dit programma en adopteerde de oprichting van de Stichting GVGT. Er volgde een periode waarin er diverse activiteiten georganiseerd werden en de stichting een groot netwerk verwierf. In 2010 ontstond er een maatschappelijke discussie over het herdenken van het slavernijverleden. De Keti Koti-vieringen waren al in de jaren tachtig begonnen in de Surinaams-creoolse gemeenschap en de belangstelling ervoor was enorm gegroeid, waardoor er organisatorische en inhoudelijke vragen opkwamen. Een werkgroep met deelnemers vanuit meerdere disciplines kwam tot een nieuwe programmastrategie voor de Rotterdamse Keti Koti viering: enerzijds het behoud van de *grassroots*-vieringen binnen de Creoolse organisaties en gemeenschappen zoals de Bigi Spikri¹, de Kabra Neti² en het festival zelf, anderzijds een verbreding en verrijking door programmatische samenwerking met andere Rotterdamse culturele instellingen. In 2012 werden de plannen voor het vernieuwde Keti Koti gelanceerd.

1 Kleurrijke optocht in traditionele Surinaamse kledij om de afschaffing van de slavernij te herdenken en te vieren.

2 Rituele voorouderverering (Surinaams).

De herdenking van de afschaffing van de slavernij, 150 jaar na dato, was voor de gemeente reden om in juni 2013 een slavernijmonument aan de Lloydkade te onthullen. GVGt organiseerde daaromheen een drietal activiteiten:

- De eerste *Keti Koti Lecture*, in de vorm van een rondetafelgesprek, '(Her)denk mee, het is onze geschiedenis en onze toekomst'
- Het boek 'Hoe diep zit de pijn?', met tekst en fotografie door Sanne van der Most
- De brochure 'Rotterdam en de slavernij', over de betrokkenheid van de stad Rotterdam bij de slavenhandel.

Op 1 juli 2013 organiseerde GVGt de eerste herdenking bij het slavernijmonument, een initiatief dat in de jaren daarna zou uitgroeien tot een officiële Rotterdamse herdenking.

De herdenking van het afschaffen van de slavernij

De herdenking bij het Slavernijmonument wordt vormgegeven door middel van herdenkingshandelingen zoals kransleggingen en toespraken en culturele kunstzinnige uitingen zoals het voordragen van muziek en poëzie.

De herdenking is klein gestart maar inmiddels uitgegroeid tot een volwaardige Rotterdamse herdenking met steeds meer bezoekers in een zeer gemêleerde samenstelling. De

herdenking werd landelijk nieuws door de oproep van burgemeester Aboutaleb aan de Nederlands regering om excuses te maken voor het slavernijverleden.

De Keti Koti Lecture in de Burgerzaal van het

Stadhuis wordt georganiseerd met gerenommeerde en deskundige sprekers onder andere Alex van Stipriaan, Ali Moussa Iye, Catia Antunes. Aan de jaarlijkse Manspasi Kerkdienst wordt deelgenomen door verschillende kerken, te weten de Evangelische Broeder en Zustergermeente Rotterdam, de Evangelische Broedergemeente, de Methodistenkerk en Protestantse Christelijke Gemeente Kralingen.

Herdenking 2017 (foto Nielma Harpal)

Voor GVG, KetikotiConnect en Stichting Kabra Neti was dit het startsein om voortaan de krachten te bundelen en samen te werken onder één gezamenlijke Ketikoti festival-paraplu.

Met behulp van veel vrijwilligers en partners zijn in de periode 2013-2016 verschillende (jaarlijks) terugkerende activiteiten georganiseerd: herdenkingen, *lectures* en kerkdiensten.

Ook werden samenwerkingsverbanden opgezet met culturele instellingen in de stad.

Enkele hoogtepunten in 2013-2015

2013: Rondleiding in het Stadsarchief Rotterdam.

2014: Gevarieerd programma in de Centrale Bibliotheek.

2015: Centrum Beeldende Kunst, tentoonstelling Ro Heilbron.

2015: De Rotterdamse Schouwburg programmeert een voorstelling van Urban Myth.

Curator Piet de Jonge van de Ro Heilbron expositie, in locatie Toko 51 (foto Max Dereta/CBK)

Enkele hoogtepunten in 2018-2019

2018: KINO programmeert de film 'Drie Vrouwen'.

2018: Maas Theater en Dans programmeert de voorstelling 'Point of no return'.

2018: Lantaren Venster programmeert de film 'Tula the revolt'.

2018: Verhalencafé Echt Rotterdams Erfgoed/ Museum Rotterdam: GVG verzorgt de programmering voor de juni-editie van het Verhalencafé met als thema 'black heritage'.

2019: Gevarieerd programma over creolisering in Leeszaal West.

Deze vruchtbare wijze van samenwerken met culturele instellingen op het gebied van programmering wordt door GVGt doorontwikkeld tot een methodiek die sterk lijkt op die van North Sea Round Town, waarbij andere partijen met eigen programmering aansluiten op het kernprogramma van GVGt.

In 2017 werden de activiteiten van GVGt verbreed door de toenemende interesse van de Antilliaanse en Kaapverdise gemeenschap in hun eigen geschiedenis en erfgoed. Bovendien is er bij een steeds groter publiek een steeds urgenter 'hongergevoel' naar kennis, erkenning en herkenning. In samenwerking met de Antilliaanse gemeenschap richtte GVGt een werkgroep op die het initiatief nam om de opstand van Tula op Curaçao, in 1795 te herdenken. De *Dia di Tula* wordt nu jaarlijks rond 17 augustus georganiseerd op het Afrikaanderplein en is een combinatie van kunst, cultuur, educatie en een viering.

Voor alle Rotterdammers ontwikkelde GVGt in 2017 een geschiedeniscurso over het koloniale- en slavernijverleden. Deze is wegens groot succes nu al vier keer georganiseerd en was alle keren uitverkocht.

Met de marrongemeenschap³ ontwikkelde GVGt een warme band. Bij de jaarlijkse herdenking van het slavernijverleden wordt het programma geopend met gebed en *apinti*⁴. GVGt organiseerde in 2018 de studiedag 'W(i)e zijn Marrons.'

De Kaapverdise gemeenschap had in Rotterdam een traditie in het organiseren van culturele feesten. Gevoed door de *Keti Koti Lecture* en de geschiedeniscurso ontstond de wens om zich te verdiepen in de historische wortels van Kaapverdië. Dit leidde in 2019 tot de workshop *Mesticagem* en begin 2020 tot een studiereis naar *Cidade Velha, Santiago*.

Voor het bestuur was de toegenomen belangstelling en de verbreding van activiteiten aanleiding om de werkwijze van GVGt te stroomlijnen en professionaliseren.

3 Gemeenschap van nakomelingen van gevluchte slaven.

4 Een slaginstrument (trommel) waarmee dorpen berichten naar elkaar stuurden en dat gebruikt werd bij religieuze vieringen.

Cursus geschiedenis

Het doel van deze cursus is een groter besef en bewustzijn van de samenhang tussen de eigen geschiedenis en die van andere Rotterdammers te creëren. Er is aandacht voor die diverse perspectieven, zoals die van de oorspronkelijke bewoners,

koloniatoren, tot slaaf gemaakten, marrons en postkoloniale immigranten. Ook wordt er in de lessen bewust ruimte gecreëerd voor het persoonlijke verhaal en de individuele reflectie op de geboden lesstof. De lessen worden verzorgd door toonaangevende docenten zoals Wim Manuhutu en Valika Smeulders.

Reviews van de cursus

“De cursus heeft mij een verdieping gegeven binnen een (voor mij al enig bekende) gedeelde geschiedenis. Ik heb waardevolle nieuwe vrienden gemaakt en tools mogen ontdekken die mij hebben begeleid in mijn persoonlijke zoektocht. Laat ons - als nageslacht - de geschiedenis schrijven die nog geschreven moet worden.”

(Carina Fernandes)

Verhalen uit het verleden, kijken met je gevoel.

Slavernij, tot slaaf gemaakte.

Verbintenissen uit verschillende werelddelen, onmacht, machtsmisbruik, geketend om dienstbaar te zijn.

Plantages, status-quo, VOC, strijd, vrijheid.

Het menselijke vernietigen, doen vergeten.

Een nummer, een bezit.

Onbegrijpelijk,

Leren uit het verleden, samenwerken aan de toekomst, inclusief.

Om met de woorden van Jules Deelder te spreken:

De wereld van iedereen.

Niemand de baas.

(Berryl Karijowiredjo)

Waar staan we nu?

Professionalisering is nodig omdat de stichting aan haar eigen succes ten onder dreigt te gaan. Het programma staat als een huis en krijgt veel waardering. De organisatie draait echter op een paar mensen die zich zeer intensief vrijwillig inzetten en aangeven dit niet meer op deze wijze te willen en kunnen doen. Zeker nu de maatschappelijke behoefte en vraag naar activiteiten en samenwerkingen toeneemt en daarmee ook de werkdruk.

Het is nu - na jaren van opbouw, doorgroei en succes, bewezen vraag en doelgroepen - tijd voor een doorontwikkeling en het aanbrengen van een stevige basis. Een betere inrichting, professionalisering en een structurele basis (financieel, organisatorisch en qua samenwerkingspartners) zijn nodig om het succes en de verwachte groei te kunnen behappen en continuïteit te borgen. Een belangrijke randvoorwaarde in alle scenario's is goede communicatie, zowel in- als extern. GVGT heeft in de afgelopen twintig jaar vooropgelopen in het programmeren van activiteiten voor nieuwe doelgroepen, het onder de aandacht brengen van multi-perspectiviteit en in het adviseren van en samenwerken met culturele instellingen in de stad. In juni 2019 verscheen de nota 'Stad in transitie, cultuur in verandering'. De missie, visie en programmering van GVGT sluiten hier naadloos op aan.

Inclusiviteit: GVGT is een factor van betekenis in Rotterdam

GVGT heeft in de afgelopen jaren een bijdrage geleverd aan een cultuuraanbod waarmee nieuwe doelgroepen werden bereikt. Daarbij organiseerde GVGT programma's waarin lastige onderwerpen en ingewikkelde boodschappen onderwerp van gesprek waren. Qua publieksbereik is GVGT een kleine maar betekenisvolle aanbieder in Rotterdam. Die activiteiten die GVGT in samenwerking met partners op dit moment realiseert, lopen uiteen van kleinschalige culturele en educatieve activiteiten met tientallen bezoekers, tot het middelgrote Keti Koti Festival (geproduceerd door KetiKotiConnect) in de binnenstad dat nu al een paar duizend bezoekers trekt. De culturele en educatieve activiteiten trekken doorgaans een sterk gemengd publiek doordat de programmering aansluit bij wat er maatschappelijk gezien leeft. Maar ook doordat GVGT alle groepen wil bereiken; door een zeer divers samengesteld bestuur, vrijwilligersbestand, sprekers, artiesten en docenten. *Last but not least* heeft GVGT een omvangrijk netwerk en een goede reputatie.

Recent onderzoek wees uit dat het Keti Koti Festival een aanwinst is voor het totale festival-aanbod in Rotterdam, omdat het bezoekers aantrekt die normaal weinig

Waarom herdenken?

De lezingenreeks bij de start van GVGt in 2002 was een experiment waarbij we varieerden in het soort locatie en een programmering met zowel witte als zwarte sprekers. We evalueerden de publieksreacties van witte en zwarte bezoekers.

Het was de periode waarin het multi-culturalisme voor het eerst onder vuur lag, na de aanslagen op de *Twin Towers*, de Irak-oorlog en de moord op Pim Fortuyn en Theo van Gogh. De verkiezing van Barack Obama in de Verenigde Staten keerde het tij. *Black issues* en de koloniale erfenis werden weer bespreekbaar en de oprichting van het slavernijmonument werd een feit. GVGt greep dat moment met beide handen aan door jaarlijks een herdenking te organiseren.

Daarbij vragen we ons steeds af:

Wat herdenken we? Waarom herdenken we? Wie herdenken we?

Bijeenkomst juni 2019 in Museum Rotterdam (foto Wim Reijnierse)

of niet deelnemen aan culturele evenementen.⁵ Het eigen karakter van dit festival geeft een meerwaarde aan de cultuur in de stad. Het festival heeft groeipotentie en ondanks de verbeterpunten is het van belang om de eigenheid van het festival te koesteren en de huidige marketingstrategie te continueren.

De bijdrage van GVGT aan de inclusiviteit van de culturele sector is dat de stichting tal van frustraties, historisch gegroeide taboes en pijn op een aansprekende manier zichtbaar kan maken. De culturele sector is in de greep van identiteitsvraagstukken die de samenleving onder druk zet. Onze kracht is de bottom-up agendering van kwesties op het gebied van cultureel erfgoed, het bespreekbaar maken van *sensitive* histories.

Innovatie: GVGT vernieuwt het historisch besef in Rotterdam

GVGT maakte als een van de eerste instellingen in de stad zichtbaar wat historisch besef in een superdiverse stad betekent. Die rol wil de stichting bestendigen.

Innovatie is een continue zoektocht naar methoden, werkwijzen, vormen, beelden en taalgebruik om op een betekenisvolle en verbindende manier uiting te geven aan reflecties op wat één van de grootste Nederlandse taboes is: de donkere geschiedenis van kolonialisme en slavernij. Het is een geschiedenis die van invloed is op het hier en nu, zoals blijkt uit het onvermogen van instituties om adequaat om te gaan met racisme. GVGT is voortdurend op zoek naar methoden, naar wat werkt en wat niet werkt. Continu kijken we welke onderwerpen geagendeerd moeten worden en of er immaterieel erfgoedthema's zijn die wachten op ontsluiting. Innovatief is ook hoe we tegen dit erfgoed aankijken: het is gedeeld verleden waar ieder individu vanuit een eigen perspectief naar kijkt en het heeft zin dat gezamenlijk te onderzoeken.

Uit reacties blijkt dat ons publiek dit ook ervaart als een innovatieve wijze van werken. We denken een bijdrage te leveren aan de acceptatie van het slavernijverleden als gespreksonderwerp, zowel in Rotterdam als elders in het land.

De innovatieve werkwijze is ook: luisteren naar wat niet wordt uitgesproken. Stap voor stap willen we nog beter gaan aftasten waar de gevoeligheden van witte en zwarte Rotterdammers precies liggen. Wanneer er ruimte is om door te vragen over onuitgesproken pijn en emoties, is het mogelijk om diepere waarheden op tafel te krijgen en kan ieder gesprek een nieuwe lading krijgen. GVGT en Wereldmuseum

⁵ Het Ketu Koti Festival werd in 2018 meegenomen in het door Bureau Beerda uitgevoerde publieksonderzoek in opdracht van Rotterdam Festivals. Rotterdamse cultuur en publiek: samen naar een groter publieksbereik.

experimenteerden hiermee tijdens het evenement 'breaking the silence – voorbij de stilte', waarbij deelnemers een methode oefenden om met elkaar in gesprek te raken en elkaar te bevragen.

Interconnectiviteit: GVGT als netwerk- en platformorganisatie

GVGT onderneemt haar activiteiten samen met partners. De stichting is inspirator en aanjager van programmering van culturele instellingen en verbindt deze met divers samengestelde publieksgroepen. Vaak fungeren we als initiatiefnemer en trekker van een activiteit.

Soms fungeren we vanuit een helpende rol om een initiatief van een partner te verrijken.

In de Rotterdamse culturele en onderwijssector heeft GVGT in de afgelopen jaren samengewerkt met een groot aantal instellingen (o.a. Wereldmuseum, Stadsarchief en Hogeschool Rotterdam); soms incidenteel, soms structureel. De stichting werkt daarnaast samen met personen/organisaties buiten de (Rotterdamse) culturele sector. Sommige partnerschappen zijn intensief en hecht, andere incidenteel of los. Op het vlak van erfgoed maakt GVGT ook gebruik van haar netwerk van internationale contacten. In 2018 organiseerde de stichting een excursie naar het Slavery Museum in Liverpool (de belangrijkste Europese havenstad qua slavenhandel). Met de UNESCO in Parijs is er contact omdat deze instelling een voortrekkersrol vervult in de internationale aandacht voor het materieel en immaterieel erfgoed van slavenhandel.

Wat willen we en waarom is GVGT daarvoor de aangewezen partij?

Het programma van GVGT is momenteel opgebouwd uit herdenkingen, educatieve en culturele activiteiten. Steeds wordt een eigen kernprogramma gerealiseerd waarbij werkgroepen van vrijwilligers verantwoordelijk zijn voor de verschillende onderdelen. Rondom het kernprogramma programmeren andere partijen culturele activiteiten die erop aansluiten waarmee een stadsbreed totaalprogramma ontstaat en een breder scala aan doelgroepen wordt bereikt. GVGT heeft in het verleden bewezen succesvol te zijn in het leggen van verbindingen zodat een totaalprogramma ontstaat.

Launch 2019 (foto Rob Hilz/ ERE/ Museum Rotterdam)

Nieuw elan voor Keti Koti

“Keti Koti is van en voor alle Rotterdammers”, stelde GVGt in 2014 samen met partners KetikotiConnect en Kabra Neti. Dat was gewaagd en innovatief omdat Surinaamse Rotterdammers eraan moesten wennen dat ‘hun’ feest nu door een breder publiek bezocht werd. Witte Rotterdammers moesten afstand doen van het idee dat zij niets met de afschaffing van de slavernij te maken hebben. GVGt heeft daarop ingespeeld door dwarsverbanden te organiseren tussen bestaande initiatieven, veelal *grassroot* organisaties, en de reguliere sector. Zo werd in 2015 een *Keti Koti Creative Pop up store* geopend aan de Nieuwe Binnenweg.

Het winkelende publiek kon hier gratis binnenwandelen en via een expo en gesprekken kennismaken met het thema Keti Koti.

De wekelijkse programmering omvatte lezingen, muziek, discussie en interviews door onder andere medewerkers van het Maritiem Museum en het Stadsarchief. Dansleerlingen van het HiphopHuis attendeerden het winkelpubliek op de *Pop-Up*.

Samenwerkingspartners

Philip Powel van BIRD (podium, club, restaurant): “Als creatief directeur van BIRD en kind Surinaams/Nederlandse herkomst heb ik altijd inclusief programma aanbod nagestreefd voor de stad Rotterdam in het algemeen en het podium BIRD in het bijzonder. De samenwerking met GVGt komt voort uit een persoonlijke affiniteit met het onderwerp evenals de noodzaak die ik zie in het vieren en herdenken van een collectief verleden en de bijdrage die wij als stadspodium hierin kunnen leveren.”

Ronald Verwey, stichting Kabra Neti: “Met betrekking tot onze samenwerking zeggen we ‘Met GVGt samen op weg naar eenheid en vrijheid in diversiteit.’”

In 2018 programmeerde Lantaren Venster de film ‘Tula the revolt’. Filmmakers Jeroen Leinders en Dolph van Stapele gingen in gesprek met Vany Hooi. (foto Wim Reijnierse)

Een sterke interne organisatie

GVGT is een kleine organisatie met een uitvoerend bestuur dat als opdrachtgever fungeert en plannen en begrotingen fiatteert. De programmeurs maken voorstellen voor programma(kader)s en begeleiden de werkgroepen inhoudelijk en procesmatig.

De stichting kent een aantal reguliere projecten die door vaste werkgroepen van vrijwilligers worden bedacht, ontwikkeld, voorbereid en uitgevoerd. We hebben ongeveer vijftig gedreven vrijwilligers en in de komende jaren zal dit aantal groter worden.

Zo nu en dan wordt er op projectbasis ondersteuning ingehuurd op het gebied van communicatie en kantoorwerkzaamheden. Voor een duurzame toekomst is dat een te onzekere basis. Daarom is het streven om voor de zakelijke en artistieke leiding en voor de organisatorische basis betaalde professionals in te huren.

Een platformorganisatie

GVGT is een platformorganisatie. Deze werkwijze willen we optimaliseren. Samenwerkingspartners uit de culturele sector programmeren in dit model binnen hun eigen programmakaders en met eigen middelen, mensen en publiciteit. Onderdelen vormen samen met de activiteiten van GVGT een themaprogramma, dat door GVGT wordt voorzien van een overkoepelende publiciteitsstrategie. GVGT heeft al een aantal culturele instellingen op die manier aan zich verbonden en met een aantal van hen samenwerkingsafspraken vastgelegd voor de komende jaren.

Nieuwe sporen ontwikkelen

GVGT blijft de kernactiviteiten organiseren (herdenking, *lecture*, gezamenlijke kerkdienst, geschiedenis cursus). De cursus wordt uitgebreid met flankerende activiteiten zoals workshops en lezingen voor de alumni en een leesclub. GVGT kent daarnaast een aantal werkgroepen die bezig zijn met het ontwikkelen van nieuwe evenementen. De werkgroep *Dia di Tula* heeft in 2018 en 2019 de Tuladag georganiseerd volgens een nieuwe formule: een familiedag voor jong en oud en het programma zal ook verder uitgebouwd worden. De werkgroep Kaapverdië is de jongste loot aan de GVGT-stam en bevindt zich in een onderzoeksfase. De werkgroep richtte zich aanvankelijk op het onderzoeken en ontsluiten van de slavernijgeschiedenis van Kaapverdië. Omdat die koloniale geschiedenis verbonden is met Portugal, is de benadering breder dan de Nederlandse context van het slavernijverleden.

Onderwijs

Een belangrijke pijler van GVGT is het onderwijs. Het Nederlandse onderwijs schiet nog te kort als het gaat om serieuze aandacht voor de donkere kant van het koloniale en slavernijgeschiedenis.

Het geschiedenisonderwijs hanteerde altijd een koloniaal perspectief en het is dan ook een serieuze uitdaging om te verwachten dat de huidige multi-etnische generatie kinderen met een ander, inclusiever perspectief zal worden opgevoed. Om het formele onderwijs op dit vlak te verbeteren, ligt het initiatief in Den Haag, omdat onderwijsdoelen landelijk worden vastgesteld. Lokaal zijn er beperkt mogelijkheden om het basiscurriculum te beïnvloeden. Toch ziet GVGT mogelijkheden om aanvullend lesmateriaal te ontwikkelen en die via het Kenniscentrum Cultuureducatie Rotterdam (KCR) aan te bieden. De stichting ondernam al enige stappen in die richting door het samenstellen van de brochure 'Rotterdam en de slavernij' (2013) die in samenwerking met het Stadsarchief en ter gelegenheid van de onthulling van het slavernijmonument werd gepubliceerd. Deze brochure is destijds verstuurd aan alle geschiedenissecties van scholen voor voortgezet onderwijs in de regio Rijnmond.

Onze hartenkreet voor inclusiever geschiedenisonderwijs is in 2014 opgepakt door de gemeenteraad. Begin 2015 is bij de vaststelling van het nieuwe kader voor onderwijsbeleid de motie El Ouali aangenomen: 'Gedeeld verleden gezamenlijke toekomst'. Deze motie verplicht Rotterdamse erfgoedinstellingen om in de doorlopende lijn cultuureducatie meer aandacht te besteden aan de geschiedenis van nieuwe

Ontmoeting met Jan Peter Balkenende, 2017 (foto Bjorn Plooster)

Rotterdamers. De uitvoering van deze motie werd ondergebracht bij het Kenniscentrum Cultuureducatie Rotterdam (KCR). Dat de motie nog niet geleid heeft tot een concreet product, zien we als een bevestiging van de analyse dat verandering van binnenuit de sector niet vanzelf gaat. Een aansporing en uitdaging voor initiatieven zoals GVGT.

In 2019 heeft ROC Albeda ons uitgenodigd mee te werken aan een programma in het kader van het vak burgerschap, door een les te geven over Keti Koti. Onze relatie met het wetenschappelijk onderwijs kent meerdere facetten. GVGT wordt regelmatig benaderd door studenten geschiedenis of erfgoedstudies voor een interview. Bij de inhoudelijke voorbereiding van activiteiten werkt de stichting veel samen met universitair docenten en/of onderzoekers. Uiteraard zetten we deze samenwerkingen graag voort.

Gezamenlijke activiteiten initiëren en uitvoeren

KetikotiConnect is de organisator van het Keti Koti festival dat jaarlijks op 1 juli plaatsvindt in het wijkpark Oude Westen en de Bigi Spikri en een belangrijke partner van GVGT, evenals de stichting Kabra Neti die het jaarlijkse voorouderverering ritueel organiseert. Met beide partijen wordt de reeds lang bestaande samenwerking voortgezet. GVGT voert de publiciteit uit voor de activiteiten van deze beide partners. Daarnaast zijn er andere partijen met wie er afspraken zijn gemaakt om structureel samen te werken op het gebied van programmering.

- Traditionele leiders marrons in Nederland: studiedag marrons 2018, openingsritueel bij de Keti Koti herdenking.
- Albeda College: gastlessen.
- KINO: filmprogrammering bij de Keti Koti herdenking.
- Maas Theater en Dans: theaterprogrammering bij de Keti Koti herdenking.
- Wereldmuseum: cursus en andere activiteiten.
- Lantaren Venster: jaarlijkse film- en/of muziekprogrammering bij de Keti Koti herdenking.
- Museum Rotterdam: Echt Rotterdams Erfgoed, inhoudelijke bijeenkomsten zoals het verhalencafé met als thema '*black heritage*'.
- Dona Daria: Keti Koti Lecture.
- Stichting RADAR/ Artikel 1: bijdrage aan de Keti Koti Lecture.
- BIRD: intentie voor samenwerking in muziekprogrammering rondom Keti Koti.
- Hogeschool Rotterdam: Keti Koti Lecture.
- Stichting Vlaggenparade: themamanifestatie.

- Historisch Genootschap Roterodamum: gezamenlijke activiteiten: excursie naar het archief, een historische wandeling met lezing.
- Nationaal Instituut Nederlands Slavernijverleden en Erfenis NINSEE: *Black Achievement Month*.
- Donner: boekenprogramma bij de Keti Koti herdenking.
- North Sea Round Town
- Scheepvaart en Transport College
- Gemeente Rotterdam
- Evangelische Broeder en Zustergerneente Rotterdam
- Evangelische Broedergemeente
- Methodistenkerk
- Protestant Christelijke Gemeente Kralingen
- More Than Live (dat o.m. bijeenkomsten faciliteert)

Herdenking 2014 (foto Nielma Harpal)

Incidenteel werkt GVGt samen met:

- Leeszaal West
- Politie Rotterdam
- Werkgroep Monument gastarbeider
- Stichting Moluks Historisch Museum
- Stichting Lokaal: tafel G1000
- Concrete Blossom
- Marges
- Bibliotheek Rotterdam
- Stadsarchief Rotterdam
- Maritiem Museum
- Bibliotheek Rotterdam
- Rotterdamse Schouwburg
- Centrum Beeldende Kunst

Publieksbereik

In 2014 ontwikkelden GVGt, KetikotiConnect en Kabra Neti het campagneconcept voor de jaarlijkse Keti Koti herdenking en viering en werd er een huisstijl ontworpen voor alle communicatie-uitingen. In 2018 is er voor het eerst gewerkt met een uitgewerkt communicatieplan en in de komende jaren wordt deze aanpak voortgezet.

Keti Koti festival 2016 (foto Nielma Harpal)

Tot slot

Gedeeld Verleden, Gezamenlijke Toekomst heeft in de afgelopen twintig jaar in Rotterdam de geschiedenis van slavernij en kolonialisme op de kaart gezet.

Daarmee heeft zij een pijnlijk maar voor velen actueel verleden in deze superdiverse stad zichtbaar en bespreekbaar gemaakt.

Het is nu zaak het opgebouwde programma en netwerk uit te bouwen, zodat het mogelijk blijft de vinger aan de pols te houden bij maatschappelijke discussies over het verleden.

Bestuur en vrijwilligers van GVGt voelen zich gesteund door de woorden van burgemeester Aboutaleb, die tijdens de herdenking in 2018 de regering oproep excuses aan te bieden voor het Nederlandse slavernijverleden: 'Voor het leed dat tienduizenden is berokkend. Om definitief een punt te zetten achter deze donkere bladzij uit de geschiedenis.' Hij herhaalde die oproep in 2019: 'Durf groot en sterk te zijn, zeg sorry!' Aboutaleb benadrukte dat excuses aanbieden is voorbehouden aan grote naties en grote namen en bood het podium in Rotterdam aan wanneer de regering daartoe zou besluiten⁷.

We juichen dat uiteraard toe. Rotterdam is bij uitstek de stad om het gesprek over het slavernij en koloniale verleden te omarmen. Deze stad heeft niet af en toe een discussie of dialoog nodig, maar permanent. Daar willen we ons ook in de toekomst met hart en ziel voor inzetten.

⁷ Geciteerd op www.volkskrant.nl, 30 juni 2018 en www.rijnmond.nl, 30 juni 2019

Bestuursleden GVGT

Carlos Gonçalves (voorzitter)
Kees van Pelt (secretaris)
Shirley Lansdorf (penningmeester)
Debbie van de Woerd (bestuurslid)
Joan Mertodirjo (2^e secretaris)
Mijiza Jonas (bestuurslid)

Programmeurs/adviseurs

Harlow Brammerloo
Wim Reijnierse

Redactie

Harlow Brammerloo
Carlos Gonçalves
Joan Mertodirjo
Wim Reijnierse

Eindredactie

Marjan Beijering, *Geschiedenislab*

Productie

Regina Eggink, *Some Time*

Vormgeving

Steven Chiang San Lin, *zendesign*

Druk

Drukzo

Keti Koti 2018 (foto Eliza Bordeaux)

GEDEELD VERLEDEN
GEZAMENLIJKE TOEKOMST

www.gvgtrotterdam.nl | info@gvgtrotterdam.nl